

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE . 16.— K | FÉL ÉVRE . 8.— K
NEGYED ÉVRE . 4.— K

FŐSZERKESZTŐ:
DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
TELEFON 108—00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Olvasóinkhoz!

Utolsó számunkat adjuk ebben az esztendőben olvasóinknak.

Az évetzáró ünnepek előtt mindig el szoktuk küldeni erről a helyről üdvözetünket és ünnepi jókívánatainkat a mi lelkes közönségünknek, amelynek ragaszkodásáért olyan hálaság vagyunk.

Nemcsak lapunk, hanem nemzetünk főnállása óta sem közelgett felénk ilyen nehéz viszonyok között még a szent karácsony és az új esztendő.

A béke ünnepén most a világ legnagyobb és legvéresebb háboruja fogja tudórögni az emberiségnek békességet hirdető égi szöveget. A jövő titkos ködébe burkolt új esztendő ma még rejtelmesebben mutogatja felénk árnyait.

Boldog remény és ünnepi béke helyett ma mindnyájunknak szívéhez férközik valami a közös szomorúságból. Ma nem ünnepehetünk úgy, mint más esztendőben.

Mi, a mi lelkes közönségünknek, amellyel annyira össze vagyunk forrva, az ünnep alkalmából megnyugovást, bizodalmat és reménységet kívánunk.

Megnyugovást a bánatban, törhetetlen bizodalmat a mi igazságos ügyünk győzelmében és éltető reménységet az elkövetkezendő jobb jövőben.

Szives üdvözetünket küldve, ezzel üdvözöljük a karácsony és újév alkalmából olvasóinkat!
Budapest, 1914 Nagykarácsony.

A szerkesztőség.

Idegen tőke bányászatunkban.

Tőkeszegény ország vagyunk. Minden nagyobb ipari vállalkozás tehát nálunk főként csakis idegen tőkével lehetséges.

A tőkeszegénységen kívül ennek még az is az oka, hogy nálunk, akinek megtakarított tőkéje van, az is csak igen kis százalékban vesz rajta ipari papírost.

Ennek az az oka, hogy tőkéseink nagyrésze fél minden ipari vállalkozástól, mert új előtte az ilyen-fajta befektetés.

Ha ezt elmondhatjuk általában az ipari papírokról, annál inkább elmondhatjuk bányavállalataink részvényeiről. A bányászat, dacára gyors és nem remélt fölvirágzásának, még mindig nem tudta kellő-

képpen meghódítani ennek az országnak vállalkozó közönségét.

Ezért van, hogy bányavállalataink tulnyomó részét idegen tőkével létesítették és a beléjük fektetett tőke idegen országok polgárainak kamatozik.

Legtöbb külföldi tőke van barnaszénbányászatunkban, de fémbányászatunk jelentékeny része is idegen tőkével dolgozik.

Volt idő, amikor csak úgy özönlött az idegen tőke hazánkba, hogy szerencsés bányaspekulációba kezdjen.

Ennek pedig oka az, hogy Európában számottevő aranybányászatunk csupán nekünk van már s az idegen tőkét sokatigérően csalogatta a magyar sárga arany a vállalkozásra.

Szénbányászatunk elég, sőt a legtöbb helyen igen nehéz természeti viszonyok között dolgozik. Hogy mégis vállalkozott itt beruházásokra az idegen tőke, annak pénzt szerző vállalatlapítóink ügyességén kétségkívül még abban is van az oka, hogy az idegen pénz saját hazájában, kicsiny kamatláb mellett nem tudott olyan kilátásos vállalkozásba sem bocsátkozni, mint amilyennek a mi szénbányászatunk ígérkezett.

Az idegen tőkének bányászatunk iránti érdeklődését igen előmozdította az is, hogy az első ilyen vállalkozások beütöttek és a befektetett tőkének igen magas hozadékot biztosítottak.

Vannak nálunk igen szerencsés anyagi helyzetben levő, idegen tőkével alapított bányavállalatok.

De bizony vannak olyanok is, amelyek még mindig tekintélyes áldozatokat hoznak a jobb jövő reményében.

A külföldi tőkét bányászatunkban ért veszteségeknek nemcsak az inreális vállalkozás, hanem igen sokszor maguk az idegen tőkészek voltak az okai.

Az az idegen tőkével alapított vállalat, amely nem tudott idejekorán a viszonyokhoz alkalmazkodni, bizony nem volt képes olyan eredményeket fölmutatni, mint a gyorsabban aklimatizálódó.

Igen drágán megfizettek azok a vállalatok is, amelyek idegen vezetőkkel, a hazai viszonyokban tapasztalatlan szakemberekkel próbáltak eleinte szerencsét.

Ma már az idegen tőkével alapított vállalatokat is jórészt hazai kereskedelmi és műszaki szakérők vezetik, mert ezek az egyének tudnak egyedül az itteni viszonyokkal sikeresen megküzdeni.

A bányászatunkba befektetett idegen tőkéről különben általában elmondhatjuk azt, hogy üzleti érdekei nem ellenkeztek a mi hazánk közgazdasági érdekeivel.

Ez főként onnan van, hogy ezeknek az idegen tőkén létesített vállalatoknak a vezetői a hazai közgazdasági életben nőttek föl és annak nagy céljait soha sem tévesztik szemök elől.

A hadiállapot a nálunk befektetett idegen tőkék ellenőrzését is szükségessé tette.

A velünk hadbanálló államokban volt rá eset, hogy a mi és szövetségeseink honpolgárainak vagyonára is rátette ellenfelünk a kezét. Azért nálunk is szükségesnek látszott az idegen tőkével alapított vállalatoknak valamelyes ellenőrzése.

Ilyen módon több idegen tőkével dolgozó bányavállalatunk is állami ellenőrzés alá kellene hogy kerüljön.

A kormányrendeletnek csupán az a célja, hogy olyan ténykedéseknek elejét vegye, amelyek hadviselésünk érdekei ellen lehetnének.

Amennyiben azonban ezek a vállalatok úgy a kereskedelmi, mint műszaki vezetés szempontjából megbízható kezekben vannak, még a kilátásba helyezett kormánykiküldöttek kinevezésére sem kerül a sor.

Ez helyesen is van így.

Közgazdaságunk egyes ágait nem volna helyes megbénítani csak azért, hogy a velünk ellenségeskedésben levő államok ellen retorzióval éljünk.

Nagyon helyesen teszik az arra hivatottak, hogy a nemzet érdekeinek megvédése után teljesen szabad mozgást engednek ezeknek a vállalatoknak, amelyek közül — melleleg mondván — nem egy még hazafias áldozatkészség tekintetében is túltett több, teljesen belföldi tőkével alapított vállalat.

Ennek a kétségkívül helyes politikának meg kell hogy legyen a haszna a háború után.

Az az idegen tőke, amelynek nálunk a háború fölfordulása közepett nemcsak zaklatástól nem kellett félnie, hanem még védelmet is talált, szívesen és bizalommal fog bennünket fölkeresni továbbra is a béke vállalkozásaiban.

nek ára részben követte a nyersolaj áremelkedését, kedvező áron értékesíteni. Az, hogy e tekintetben versenytársaink egyike sem képezett kivételt és hogy az összes magyar és osztrák petróleumfinomítók nyeresége sem más, mint részben a nyersolajnál, részben a gyártmányoknál elért konjunkturális nyereség, reánk nézve csak annyiban lehet vigasztaló, hogy elmondhatjuk, miszerint helyzetünk semmiképp sem rosszabb, mint a többi finomítói, de sőt bizonyára kedvezőbb, mint számos versenytársunké.

Iparágunk helyzete a jövő üzletére egyáltalában nem nyújt kedvező képet. Hogy vajjon módunkban lesz-e termelendő gyártmányainkat előnyösen vagy kevésbé előnyösen elhelyezni, ez a konjunkturától és a gyárak egymás közötti versenyküzdelmének heveségétől függ. Azonban a jövőbeni kilátásaink hátterét voltaképpen azon körülmény adja meg, hogy Galicia nyersolajtermelése állandó visszafejlődésben van és részben ennek folytán, részben új érdekesoportosítások következtében, a nyersolajárak már most is oly szintet érnek el, amely a gyártmányok haszonnal való értékesítését a mai nyersolajárak alapján teljességgel kizárja. Az iparágunk ellen felmerült oly panaszokkal szemben, melyek szerint egyes gyártmányok ára indokolatlanul és túlhajtott mértékben emeltetett volna, le kell szögeznünk azon tényt, hogy az egyes gyártmányok eladási árai a maguk összegében távolról sem elegendők arra, hogy az üzem a mai nyersolajárak mellett hasznot hajthasson, vagy csak veszteségtől is mentes lehessen. Sőt mindinkább közeledni látjuk azt az időt, melyben egyes gyárak kénytelenek lesznek nyersolaj hiányában üzemüket beszüntetni, ha csak a külföldi nyersolaj védővámjának megszüntetése által a helyzet idejekorán meg nem változnék, mert az olyan nyersolaj, amely árának magasságánál fogva

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara 1913. évi jelentéséből.

A vegyészeti ipar egyes szakmáinak helyzete a megelőző évhez hasonlóan kevésbé kedvező volt.

A Bihar-szilágyi olajiparrészvénytársaság 1912—1913-ik üzletévének híjű képét adja az igazgatóság alábbi jelentése

„Ha az üzletét egyedül az elért anyagi eredmény szempontjából tekintjük, az kedvezőnek mondható. Ha azonban a nyereséget elemezzük, amit megtenni s ennek eredményét a tisztelt közgyűlés előtt feltárni kötelességünk, — kénytelenek vagyunk megállapítani, hogy a nyereség nem oly gyártási eredmény, amelyet minden iparos működése jutalma gyanánt elérni igyekszik, hanem tisztára konjunkturális haszón, mivel a nyersolaj árának óriási és természetellenes emelkedése következtében vált lehetségossé az olcsón beszerzett nyersolajunkból gyártott termékeket, melyek-

ACÉLSODRONYOK
ACÉLSODRONYKÖTELEK

SPECIÁLIS
SZERKEZETEK
BÁNYAÜZEMEKHEZ.

MAGYAR ACÉLSODRONY DRÓTMŰVEK és KÖTÉLGYÁR
DEICHSEL A. MISKOLCZ

a gyárnak veszteséget okoz, egyértelmű azzal, mintha egyáltalában nincs nyersolaj.

Az elért nyereség 383.932 korona 09 fillér.

Néhány hét hijján husz esztendeje annak, hogy társaságunk alakuló közgyűlését — 1893. július hó 8 án — megtartotta, amelyen elhatározott, hogy a Magyar aszfalt részvénytársaság akkori kis kenőolajtelepét átvegyük és petróleumfinomító-teleppel egészítsük ki. Tekintve vállalatunknak még ma is szerény méreteit, nincs okunk a hivalkodásra vagy önmagunk tömjénezésére, amire — mint a józan és komoly munka embereinek — egyébként sincs hajlamunk. Tisztán vállalatunk történetének szempontjából óhajtunk néhány szóval eddigi működésünknek határkövet állítani. Azon kezdetleges gyártelepből, melyet átvettünk és melyet még az 1893. évben egy — Podwolocyskán át behozott — orosz mü-nyersolaj feldolgozására berendezett, felette szerény méretű petróleumfinomítóval egészítettünk ki, máig oly gyártelepet létesítettünk, amelybe 36 millió korona van befektetve; gyári épületeink és berendezéseink ezidőszert 12 katasztrális holdnyi területet foglalnak el és azonkívül gyártelepünkkel határos további mintegy 90 hold terület képezi tulajdonunkat. Tulajdonosai vagyunk az Első sátoralja-ujbelyi petróleumfinomító részvénytársaság összes részvényeinek, érdekelttségünk van az öt magyar és osztrák finomító által nyersolaj bevásárlása céljából létesített „Unio“ petróleumipar részvénytársaságnál, amelynek 1,050.000 korona befizetett alaptőkéjében 20 százalék erejéig vagyunk részesek. Végül ki-ébb mérvű részvételünk van egy galíciai nyersolaj bányában. Mindezt saját erőnkéből szereltük meg, mert bank- és kincstári tartozásainkkal, ezeknél jelentékenyebb künnlevőségek és készletek állanak szemben. Ha tehát nem is tudhatjuk, hogy mit hoz részünkre a jövő, megnyugvással és tülzás nélkül állithatjuk, hogy a múltban kötelességünket megtettük és azon „talentum“ mal, melyet tiszte t részvényeseink husz év előtt roánk biztak, jól sáfárkodtunk.“

A pénzügyi krízis a nagyváradi gázgyárat is hátráltatta üzleteiben és illetve abban bizonyos mérvű visszaesést idézett elő. Ezen visszaesés a jelentésünk évét megelőző 1912-ik évben csupán abban jelentkezett, hogy haladás nem volt észlelhető. Ugyanis amennyi csökkenés volt a világító gáz eladásában, teljesen ugyanannyit nyert ipargáz eladásában a vállalat, — ipargáz alatt értve a fűtés-főzésre felhasznált gázt.

Az 1913. évben az ipargáz eladása még mindig emelkedett ugyan egy kevéssé, de ez az emelkedés — ezen évben először — már nem fedozte teljesen a világító-gáz fogyasztásában beállott csökkenést. A világító-gáz fogyasztásának hanyatlása igen nagy részben a gázvilágításra berendezkedett és a válság áldozatává vált üzletek megszűnésére vezethető vissza. Ily viszonyok között a gázgyár rentabilitása csak azért nem szenvedett jelentékenyen, mert a melléktermények: a koks és kátrány áremelkedése a gázfogyasztás csökkenéséből eredő veszteséget sikeresen ellensúlyozta.

HAZAI HIREK.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejár, hogy a küldött befizetési lap felhasználásával az előfizetést meghosszabbítani sziveskedjenek, nehogy a lap további szétküldésében fennakadás történjék.

Hőseink. *Barthol* Árpád okl. bányamérnök, a Rimamurány-Salgótarjáni vasmü részvénytársaság vashegyi bányászatának üzemi mérnöke, népfőlkelő hadnagy kartársunk a galíciai Kulikow melletti csatában hősi halált halt. — *Zahn* Oszkár főbányamérnök kartársunk, ki a 14-ik gyalogezredben mint népfőlkelő hadnagy teljesített szolgálatot, kitűnő magatartása és vitézségéért soronkívül főhadnaggyá nevezték ki. — *Csizmadia* József bányafelügyelő 20. honvédgyalogezredbeli tart. tizedes a galíciai harc-téren hősi küzdelemben megsebesült s most Guthenbergben fekszik. — A szápári köszénbányamü kötelekéből katonai szolgálatra behivattak: *Sternfeldi lovag Koch* Gyula okl. bányamérnök hadnagy, *Denk* György bányafelügyelő, *Kazmács* György vájár köztüzér, *Kmitsek* Lajos, *Magyarasi* István gépész, *Janus* István fűtő.

A magyar bányahatóságok adománya. A magyar bányahatósági tisztviselők elhatározták, hogy fizetésük két százalékát — miként ezt már közöltük — önként nyújtják a hadviselés egész tartama alatt a világgháboru okozta nyomor enyhítésére és pedig felerészben az *Országos Magyar Vöröskereszt Egyesület*, felerészben pedig a *Hadbavonultak családtagjainak országos segélyző bizottsága* céljai javára. Ez önzetlen áldozatkészség csak egy részét képezi azon anyagi áldozatoknak és közjótékonysági tevékenységnek, amelyet minden egyes bányahatóság az illetékos helyi körzetekben legnagyobb részben vezető szereppel betölt.

A folyó évi november és december havára szóló s második részletként beküldött önkéntes adományok a következők: 1. a budapesti m. kir. bányakapitányság 86 korona, 2. a zalatnai m. kir. bányakapitányság 67 korona 52 fill., 3. a zágrábi m. kir. bányakapitányság 46 korona 50 fill., 4. az iglói m. kir. bányakapitányság 45 korona 30 fill., 5. az oravicai m. kir. bányakapitányság 41 korona 26 fill., 6. a miskolci m. kir. bányabiztosság 34 kor. 64 fill., 7. a pécsi m. kir. bányabiztosság 27 korona 08 fill., 8. az abrudbányai m. kir. bányabiztosság 24 korona 81 fill., 9. a petrozsényi m. kir. bányabiztosság 22 korona 68 fill., 10. a rosznyói m. kir. bányabiztosság 17 korona, 11. a gölnieibányai m. kir. bányabiztosság 12 korona 64 fill. Együtt 426 korona 03 fill. Ezen 426 korona 03 fillért kitevő összegből esik: 1. az Országos Magyar Vöröskereszt Egyesület részére 213 korona, 2. a Hadbavonultak családtagjai országos segélyző bizottsága részére pedig 213 korona 03 fillér.

Köszállítás. A *Badacsonyi bazaltbánya r.-t.* azon kéréssel fordult a kereskedelemügyi minisztériumhoz, hogy juttasson a bányának nagyobb rendelést, mert ellenkező esetben kénytelen lenne az üzemét meg-

szüntetni. A kereskedelmi minisztérium elrendelte, hogy a háboru megindulása óta szünetelő munkálatokat a balatoni körvasuton folytassák és az építkezéshez az említett részvénytársaságtól 132 ezer korona értékű kavicsot, terméskövet és zuzadékot rendeljenek.

Az iparsó ára. A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság, mint a Magyar Királyi Sójövedék Vezérügynöksége által három százaléknyi szódával *denaturált iparsóra nézve* a jövő 1915. évre is érvényben maradnak azok az árak, amelyeket az 1914. évre állapítottak meg. Ezek szerint a tiszta iparsó ára száz métermázsán aluli mennyiségben métermázsánként 2 korona 51 fillér, a tisztátalan iparsóé pedig 2 korona 17 fillér. Száz métermázsá vagy azonfeleli mennyiségnél az ár métermázsánként: a tiszta iparsónál 2 korona 20 fillér, a tisztátalan iparsónál egy korona 80 fillér.

Gyárosok tanácskozása. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége igazgatósága december 12 én *Chorin* Ferenc dr. elnöklésével ülést tartott, melyen a napirend előtt *Hegedűs* Lóránt alelnök számolt be a hadi jótékonyági adó előkészítésére folytatott tárgyalásokról. A választott bíróságok kérdésében *Grätz* Gusztáv dr., *Engel* Aurél dr. és mások hozzászólása után az ügyvivő-igazgatóság egyhanguan magáévá tette *Chorin* Ferenc elnök álláspontját, hogy választott bíróságok szervezését az ipari és kereskedelmi érdekképviseletek köréből különösen a moratóriummal egybefüggő kérdések elbírálására tartja szükségesnek. E célból ily bíróság létesítése érdekében fölratot intéz az igazságügyminiszterhez. Ifjú *Chorin* Ferenc dr. előadása alapján az ügyvivő-igazgatóság azután azzal a kérdéssel foglalkozott, vajjon a rendkívüli háborus viszonyok folytán megokoltnak látszik-e a mérlegek készítésének elhalasztása vagy pedig egyébként szükségosnek látszik-e ebben a tekintetben kivételes intézkedés életbejuttatása. Szerinte az iparvállalatok szempontjából semmi ok sincs arra nézve, hogy a mérlegek készítését elhalasszák. Az ipar nemcsak alkalmazkodott a háborus viszonyokhoz, de általánosságban igen jól megállotta helyét. Az értékpapírok értékelésének kérdésében, minthogy ez az iparvállalatok szempontjából kevésbé bír fontossággal, semmiféle különös intézkedés nem szükséges, de nem kívánatos különleges intézkedések elrendelése a künnlevőségek értékelése tekintetében sem. Kivétel csak ott látszik megokoltnak, ahol a vállalat vagyonának jelentékeny része az ellenség által megszállott területen van. Vas Ferenc igazgatósági tag az iparvállalatok szempontjából osztja az előadó nézeteit, bár a pénzügyi intézetek szempontjából más a fölfogás, aminek a nyilvánosság előtt is kifejezést adott. Különleges intézkedést a részvénytársasági iparvállalatok szempontjából szintén nem tart szükségesnek s nézete szerint a mérleg és az ezzel szorosan összefüggő osztalék megállapítása az igazgatóságokra és felügyelőbizottságokra bízandó, amelyek ebben a tekintetben a jelen viszonyok között amugy is fokozott gondossággal kötelesek eljárni. *Schwartz* Alfréd, *Weisz* Fülöp és mások hozzászólása után az ügyvivő-igazgatóság az előadó álláspontját tette magáévá.

A Krupp-gyár mérlege. Az esseni *Krupp*-féle ágyugyári részvénytársaság december 12-én tartotta meg közgyűlését. A részvénytársaság 180 millióról 250 millió márkára emelte fel alaptőkéjét. Németországnak

legnagyobb ipari vállalata olyan mérleget produkált, melynek főbb adatai nálunk is érdekelni fogják az illetékes tényezőket. Az 1913—14. üzletév nyeresége 54 millió márka. Az előző évi nyereség 49·8 millió volt. Különböző levonások után 40·8 millió márka felosztásáról kellett diszponálni a közgyűlésen. Ebből 21 milliót fordítottak az osztaléokra. A jövő üzletév számlájára 9·3 millió márkát vittek át. A vállalat adóra 9·9 millió márkát, a munkásbiztosítási illetékekre 5·7 millió márkát, a munkásjóléti intézmények fentartására pedig 8·9 millió márkát fordított. Nagyon érdekesek a vagyommérleg adatai. Az aktívumok közt látjuk, hogy az ingatlanok értéke 238·1 millió márka. A raktáron lévő áruké és készleteké 157·8 millió. Fixkamatozású értékpapírok 66·3 millió. Egyéb értékpapíros 21·9 millió. Bankoknál lévő követelések 44·3 millió márka. A mérleg passzív oldaláról is feljegyzünk néhány érdekes tételt: megkötött szállítási szerződésekre történt fizetések: 110·9 millió márka. Egyéb hitelezők: 105·6 millió márka. A vállalat alkalmazottjainak követeléseit, melyeket takarékbetéti módjára kezel a társaság és öt százalékos kamatot fizet érte: 36·4 millió márka. Impozáns összegek.

Cégjegyzési-hír. *Első magyar fémtömlőgyár r.-t.*, főtelep: Pozsonyligetfalú. *Vest* Ede igazgatósági tag elbéli minősége és cégjegyzési jogosultságának megszűnése bejegyeztetett.

Közgyűlések. A *Rapp-rombányi kőszénbánya r.-t.* december 28 án fogja *Dorotya* utca 6. sz. a. helyiségében megtartani rendkívüli közgyűlését. — *Kő- és kavicsbánya r.-t.* december 26 án fogja megtartani rendes évi közgyűlését. Mérlegszámlája: Tartozik: Pénztárkésztlet 3080·86 K. Ingatlanszámla 141.250 K. Letárszámla 22.918·45 K. Adósok 68.633·29 K. Veszteség-nyereségszámla 296.938·43 K. Összesen 532.821·03 K. Követel Részvénytőke 400.000 K. Hitelezők 113.571·03 K. Külsőnzött óvadékok 14.400 K. Elfogadványok 4850 K. Összesen 532.821·03 K. — A „*Kehia*” *villamos részvénytársaság* december 31 én fogja az *Egyetem* tér 5. sz. a. helyiségében megtartani II. rendes közgyűlését. Mérlegszámlája: Vagyon: Pénztár 3949·87 K. Anyag és áru 57.196·58 K. Szerszámok és gépek 11.936·28 K. Berendezés 6084·36 K. Szabadalom 200.000— K. Alapítási költségek 10.630·52 K. Váltók és egyéb adósok 111.887·77 K. Egyenleg A) veszteségáthozat 1912-ről 2781·60 K. B) cizdei veszteség 4735·27 K = 7516·87 K. Összesen 409.202·25 K. Teher: Részvénytőke 120.000— K. Hitelezők 274.997·70 K. Átmenő tételek 17.204·55 K. Összesen 409.202·25 K. — *Brassói cellulosegyár részvénytársaság* december 30-án fogja a Magyar általános hitelbank helyiségében megtartani 25. rendes közgyűlését. Az 1913—14. évi 25. üzletszokról szóló mérleg: Vagyon: Gyártótelek 116.874·38 K. Gyári épületek és berendezések 8.040.952·42 K. Pénzkészlet 14.351·10 K. Árukészlet 1.262.495·13 K. Gyártási anyagkészlet 1.007.093·84 K. Erdei tételek 1.245.806·21 K. Fentartási anyagkészlet 701.498·02 K. Ingóságok 86.426·76 K. Váltók 44.149·33 K. Értékpapírok 65.795— K. Tűzkár- és balesetbiztosítás előre fizetve 30.967·04 K. Adósok 3.117.674·19 K. Nyereség- és veszteségszámla: veszteség 1913 szeptember 1-től 1914 augusztus 31-ig 98.024·69 K, le nyereségáthozat 1913 szeptember 1-ről 12.909·53 K, marad 85.115·16 K. Összesen 15.819.198·58 K. Teher: Részvénytőke 11.250

darab 200 koronás részvény 2,250 000 — K. Értékcsökkenési tartalék 1,795.933.13 K. Átmeneti számla 17.392.03 K. Hitelezők 11,485.689.72 K. Nyugdíjalap-számla 270.183.70 K. Összesen 15,819.198.58 K.

A petróleum ára Németországban. A porosz kereskedelmi miniszter a napokban rendeletet bocsátott ki, amely szükségesnek tartja a petróleum árának és fogyasztásának szabályozását. A kormányelnökökhöz intézett rendelet megállapítja, hogy a petróleum-ipar helyzete és a petróleum-nagykereskedelem mai ára semmiféle jogos alapot nem nyújt a kicsinyben való olárusításnál az árak most tapasztalt szertelen felemelésére. A petróleum iránt való kereslet az egész birodalomban egyharmaddal, sőt felével csökkent, emellett a nagybani ár az egész vonalon eléggé mérsékelt. Ily körülmények között a nagykereskedelemre hárul első sorban az a feladat, hogy maga állapítsa meg a maximális árat, mielőtt a hatóság energikusan közbelépne. Amennyiben ennek az ármegállapításnak nem volna fogantatója, a miniszter a szövetségtanácshoz javaslatot fog benyújtani a petróleum árának megállapítására. A hatóságok, amelyek a jelenlegi törvény alapján fel vannak hatalmazva a kiskereskedelem árának szabályozására, a szövetségtanács által hozott határozat nyomán kötelesek lesznek a nagykereskedelem árjegyzése alapján a kiskereskedelem árait is megállapítani és szigoruan ellenőrizni. A miniszter már most kijelenti, hogy a viszonyok alapos mérlegelésével úgy találja, hogy a kiskereskedők a petróleum literjét legföljebb 4 pfenniggel árusíthatják drágábban, mint a nagykereskedők és egy liter ára sehol sem lehet drágább 25 pfennignél. Kivánatosnak tartja végül, hogy a petróleumból egy-egy vevőnek csak korlátozott mennyiséget szolgáltatassanak ki, esetleg, hogy hetenkint csak egy napon foglalkozzanak e cikk árusításával.

Szállítás. Vasalt erdélyi taligák. A magyar kir. államvasutak Budapest-központi üzletvezetőse az 1915. évi január 1-től 1915. évi december 31-ig vonalai részére szükségelt vasalt erdélyi taligák szállítására nyilvános pályázatot hirdet. A megközelítő szükséglet 500 darab, mely tényleg felmerült szükséglethez képest 10 százalékkal felemelhető vagy leszállítható. A szállítás a 300/1914. sz. általános, a 246696/907. sz. különleges, nemkülönben a jelen pályázati feltételek értelmében teljesítendő. A vasalt erdélyi taligák a központi szertárban levő hivatalos minta és a pályafentartási rajzfűzet L. 1. 1. ábrája szerint 3 mm-es kerékvasalással szállítandók. Az év folyamán az esetről esetre felmerülő szükséglet szerint megrendelendő vasalt erdélyi taligák legkésőbb az erre vonatkozó megrendelési levél vételétől számítandó 6 hét alatt a budapesti központi szertárban a szabályszerű átvétol

megejtése végett beszállítandók, késedelmes szállítás esetén az általános szállítási feltételek 14. §. rendelkezései legszigorubbán alkalmazatni fognak s a késedelmes szállító kötbér elengedésre nem számíthat. Az ajánlatok legkésőbb december 29. napjának déli 12 óráig nyújtandók be a magyar kir. államvasutak Budapest-központi üzletvezetőségénél.

Alaptőke leszállítás. A magyar motor- és gépgyár r.-t. (Szombathely) alaptőkéjének az 1913 július 12-én tartott közgyűlés által elhatározott akként való leszállításához, hogy az 5500 drb 200 korona névértékből álló 1,100.000 korona alaptőke 5500 drb 100 korona névértékű részvényből álló 550.000 koronára leszállítsák azon feltétel mellett, hogy a részvények értékének ezen 50% leszállításával felszabaduló 550.000 korona a részvénytársaság tartalékjára utaltatik át, a szombat helyi törvényszék az engedélyt megadta.

A creusoti Schneider-gyár osztaléka. A legnagyobb francia lőszer- és ágyugyár a Société Schneider et Cie Creusotban most tartotta évi közgyűlését. A vállalat, amely Szerbiának és a többi szövetséges államoknak is szállít ágyukat, változatlanul 85 frank osztalékot fizet, ami az 500 frank névértékű részvények 17 százalékos kamatozásának felel meg. Az igazgatóság elhatározta, hogy az osztalékot két részletben fizeti. Még pedig az osztalék egyik felét december közepén, másik felét 1915. év júniusában, feltéve persze, ha addig előre nem látott nehézségek nem merülnek fel, amelyek az osztalék kifizetését lehetetlenné teszik.

Petróleum. A Kőolajfinomítógyár Részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagybani eladásoknál a következő: Fiumei kristálykőolaj 77 korona. Fiumei White Star kőolaj (háromcsillagos) 72 korona. Fiumei Standard-White kőolaj (kétszillagos) 70 korona. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysulllyal, hoidóstul Budapestre bérmentve szállítva ér endők.) Egyes hordók 1 koronával drágábbak.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A német vaspiac. Düsseldorf-i jelentés szerint a vaspiacra a legutóbbi napokban élénkebb kereslet nyilvánult meg. 104—106 márkás üzleteket kötöttek ab Oberhausen, illetően ab Dortmund. Hoesch ma rudvasért 103 márkát kért. A rajnai acélművek, amelyek kielégítő megrendelési készlet fölött rendelkeznek, rudvasért 116 márkát kérnek másfél százalékos skontóval.

A porosz szén. A porosz kincstár hozzájárult ahhoz az egyezményhez, amely szerint a szénbányák 1915 októberé előtt nem fognak az 1916. évre a szín-

LAUFER GÉPGYAR

Budapest VII.
Palotai-út 15H.
Telefon. 75-40.

Hőtelpályák.
Kisvasutak.
Bányakocsik.

dikátus keretén kívül eső eladásokat eszközölni. Ez a rendszabály azért szükséges, hogy időt nyerjenek a szénszindikátus megújítására irányuló tárgyalások továbbfolytatására. A szindikátus mai ülésén, amelyen azt javasolták, hogy a szénárakat két márkával emeljék föl, erre vonatkozó megegyezés jött létre, amelyet valamennyi bánya aláírt.

Nyersolajtermelés Klimkowkában. A háborus viszonyok miatt a nyugatgalicai Klimkowkában a furási tevékenység szünetel, a rétegek szivattyuzás által naponként mégis 3·5 ciszterna nyersolajat nyernek. A beraktározott olajmennyiség 300 ciszternát tesz ki, amelynek szállítása a legközelebbi állomásig: Iwoniceg csövezetékben nyomás által történik.

⚡ DEUTSCHER BERICHT. ⚡

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Sonde 74 der „Romano Americana“. Wir ersehen an dem Moniteur du pétrole roumain, dass die etwas stockene Produktion der rumänischen Oelfelder durch den gewaltige Ausbruch der Sonde 74 der Romano Americana zu Moren Tuicani eine bedeutende Belebung erfahren hat. Der Ausbruch fand am 10. September d. J. statt, als die Bohrung mit Szölliger Verrohrung die Tiefe von 764 Metern erreicht hatte. Bis dahin hatte die Sonde schon durch aussetzende Ausbrüche wiederholtlich 20 Waggons Rohöl in 24 Stunden geliefert. Der neue Ausbruch hielt 5 Tage lang an und brachte täglich 200 Waggons. Dass der Ausbruch nach dem fünften Tage, nach Leistung von 1000 Waggons insgesamt aufhörte liegt wahrscheinlich an einer Versandung des Bohrloches. Man begab sich sofort an dessen Reinigung. Übrigens weist das Blatt auch noch von anderen Erfolgen in der Nachbarschaft von Fierbatori, in der von der Romano Americana erschlossenen Region zu berichten.

Deutsche Petroleumindustrie. Die Olex teilt durch Rundschreiben mit, dass sie ihre Niederlagen mit Petroleum aus Galizien und Rumänien versorgen werde, wodurch ihre alten Bezieher soviel Öl erhalten, als im Vorjahr gebraucht wurde. Mangels amerikanscher Zufuhren ist die Marktversorgung erheblich gestört, doch hofft man — mit gewissen Einschränkungen — durchzukommen. Das natürlich einige Blätter schon das baldige Ende, resp. den Aufbrauch des vorkommenden Petroleums predigen, soll hier niedriger gehängt werden. — Die Deutsche Petroleum-Aktiengesellschaft hat eine sofort zahlbare Dividende von 8 Prozent bewilligt.

Von Statistik des Bergbaues in Österreich 1913. Gold und Silber. Salzburg. Bei den zwei Privatunternehmungen auf Golderze, nämlich am Hohen Goldberge in der Rauris und am Rathausberge bei Bockstein, fand auch im Gegenstandsjahre keine Produktion statt, da bei beiden Unternehmungen nur Aufschlussarbeiten vorgenommen wurden.

Bei diesen Unternehmungen waren 112 Arbeiter, und zwar 109 Männer und 3 männliche jugendliche Arbeiter, ferner 5 Aufseher beschäftigt.

In der unter bergbehördlicher Aufsicht stehenden Kupferhütte der Mitterberger Kupfer-Aktiengesellschaft in Ausserfelden wurden bei der Erzeugung von Elektrolyt-Kupfer als Nebenprodukt 1606 kg Feingold im Gesamtwerte von 5224 K zum Durchschnittswerte von 3252 K 80 h pro kg und 1,641,527 kg Feinsilber im Gesamtwerte von 154,260 K zum Durchschnittspreis von 93 K 97 h pro kg gewonnen; hievon wurden 813 kg Silber in das Deutsche Reich abgesetzt.

Mähren. In der Kupferhütte des unter gewerbebehördlicher Aufsicht stehenden Eisenwerkes Witkowitz wurden als Nebenprodukte beim Auslangen des Purpurerzes und aus Kupfererzen — ausser dem Rinnenschlamme — 11,365·9 q Zementkupfer im Gesamtwerte von 1,771,935 K mit einem Halte von 5·6008 kg Feingold und 3,181·72 kg Feinsilber gewonnen. Bei der Weiterverarbeitung dieser Zwischen-güter gewann man u. a. 3,455 kg (— 1835 kg) Silberschlamm im Gesamtwerte von 11,994 K (+ 853 K) mit einem Durchschnittswerte eines Kilogrammes von 3 K 47 h (+ 1 K 36 h). In diesem Silberschlamm waren 0,2851 kg Feingold und 1136 kg Feinsilber enthalten.

Die gesamte Erzeugung an edlen Metallen in der genannten Anstalt betrug sonach an Gold 5,8854 kg im Gesamtwerte von 19,309 K zu dem Durchschnittswerte eines Kilogrammes von 3280 K 83 h und an Silber 3,295·32 kg im Gesamtwerte von 310,847 K bei dem Durchschnittswerte eines Kilogrammes von 94 K 33 h.

Galizien. In der Bleihütte in Trzebinia wurden als Nebenprodukt 3400 kg Silber im Gesamtwerte von 326,162 K zum Durchschnittswerte von 95 K 93 h pro kg gewonnen und wurde die ganze Produktion im Deutschen Reich abgesetzt.

In ganz Österreich wurden im Jahre 1913 an Golderzen 359,940 q (+ 58,020 q), und zwar ausschliesslich auf privaten Bergbauern gefördert. Der Gesamtwert dieser Erze betrug 719,880 K (+ 116,040 K). Der Durchschnittswert von 2 K für einen q blieb gegen das Vorjahr unverändert.

Eine Erzeugung von metallischem Golde, fand in Böhmen, Salzburg, Mähren und Tirol statt. Sie belief sich auf 283,5878 kg (+ 80,0742 kg).

Bukowina. Der einzige Bergbau auf silberhaltigen Bleiglanz des Bukowinaer griechisch orientalischen Religionsfonds in Kirlibaba, sowie die zu diesem Bergbaue gehörige Hütte, standen, wie in den früheren Jahren, nicht im Betriebe.

Dräger-Hefte Nr. 25. Periodische Mitteilungen des Drägerwerkes in Lübeck, Juli 1914. — Die infolge Ausbruch des grossen-Krieges bis jetzt zurückgehaltene Juli-Ausgabe der Zeitschrift liegt aus heute vor. Der Umfang des Heftes ist vergrössert worden und das Aeussere bekam eine andere Gestalt. Der Inhalt berichtet zunächst über eine neue Dräger-Mundatmung mit Helmkappe für Gastaucher und über Neuerungen an dem Selbstretter Dräger-Tübben, der jetzt in grösserem Umfange im Rettungs- und Sicherheitsdienst Aufnahme findet. Ausserdem finden wir Abhandlungen über Rettungszubehör und über die Rauchschauschausrüstung der Hamburg-Amerika-Linie und des Norddeutschen Lloyd, Einrichtungen, die in gleicher Art auf englischen Passagierschiffen nicht zu finden sind. — Im belletristischen Teil beginnt die Zeitschrift mit Auszügen aus den Lebenserinnerungen Heinrich Drägers. — Die Zeitschrift kann kostenlos durch das Drägerwerk Z, Lübeck, bezogen werden.

VALÓDI

PERSA SZÖNYEGEK

minden létező minőségben, színben és méretben.

≡ NAGY VÁLASZTÉK! ≡

OLCSÓ SZABOTT ÁRAK!

≡ TELEFON-SZÁM 140-64. ≡

POLGÁR HUGÓ ÉS EMIL

Budapest, V., Erzsébet-tér 18. (Sas-u. sarok).

Magnezit-Ipar Részvénytársaság

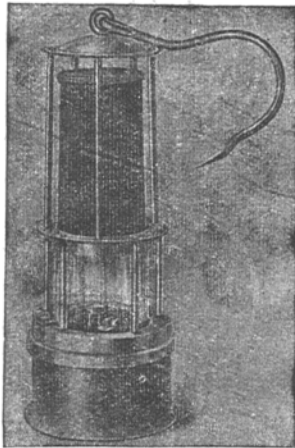
Budapest, V., Nádor-utca 6.

GYÁRTELEPEK: Budapest-Kőbánya, Nyustya, Jolsva és Martonháza.

Tűzálló chamotte- és magnezittégla | Tűzálló habarcs, agyag és homok.

≡≡≡ minden ipari tüzeléshez. ≡≡≡ Égetett magnezit minden szemcsézetben.

Telefon: 35-19. — Sürgőncim: Magnipar.

Seippel Vilmos

bányalámpagyára

BOCHUM (Westfalia).

Gyáram, mely 50 év óta fennáll, gyártja a bányaiüzemeknél előforduló összes világító eszközöket, u. m.:

olajjégős
acetylén és
biztonsági benzin

bányalámpákat.

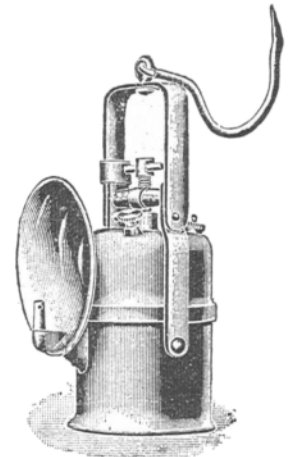
Lámpatisztító berendezéseket, benzintartályokat és töltőkészülékeket, tartalékrészeket bármily rendszerű lámpához.

Áraink jutányosak lámpáim jószágáért k vállalok.
Vezérképviselőm (1201/51)

LIGETI és BIRÓ bányászati szaküzlete

BUDAPEST, V. KERÜLET, VIGSZINHÁZ-UTCA 5. SZÁM.

Képes nagy árjegyzékemet készsággal meg az "lőknek.

SZIVATTYUKAT ÉS MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban   Árjegyzék ingyen és bérmentve

Garvenswerke Wien, II., Handelsquai 130

(191/38)

Wotan
lámpa

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK
VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 36. SZ.

(1193/51/11)

**Ha érdeklődik,
ha rendel,**

**hivatkozzék
„A BÁNYÁ”-ra.**